

Spor Bilimleri Alanında Nitelikli Öğretim Üyelerinin Yetiştirilmesi*

Development of Qualified Academicians in the Field of Sport Sciences

DERLEME/REVIEW

Mehmet Akif ZİYAGİL[†],¹Mersin Üniversitesi, Mersin**Özet:**

Bu çalışma, ulusal etkili spor sisteminin temelini oluşturan nitelikli spor bilimcilerin veya öğretim üyelerinin yetiştirilme süreçlerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Beden eğitimi öğretmeni, serbest zaman eğitmeni, antrenör ve spor yöneticilerini spor bilimciler yetiştirmektedir. Nitelikli öğretim üyelerinin yetiştirilmesinde öğretim üyesinin temel etkinlikleri olan eğitim, araştırma, yönetim ve topluma hizmet ekseninde yeterlilikler belirlenmelidir. Türkiye; Yükseköğretim Sistemini Spor Genel Müdürlüğü, ulusal spor federasyonları ile toplumun sağlık ve fiziksel uygunluk ihtiyaçlarını Sağlık Bakanlığı ile işbirliği içerisinde Dünya ve Avrupa Birliği standartlarına uygun hale getirmelidir.

Sonuç olarak, spor bilimleri alanında doçentlik kriterlerinde yapılacak her türlü düzenleme öğretim üyesinin temel etkinliklerinin kalitesine etkisi dikkate alınarak yapılmalıdır. Üniversitelerarası Kurul (UAK) Doçentlik Başvuru Koşulları, nitelikli öğretim üyelerinin seçimine yönelik yeniden düzenlenmelidir. Sahte ve bilimsel niteliği düşük dergilerle “*dergi kalite kontrol komisyonu*” ile mücadele edilebilir. Beden eğitimi ve spor bilimleri alanında lisans ve lisansüstü düzeydeki programların, Dünya ve Avrupa Birliği standartları ile uyumlaştırma çalışmaları acilen yapılmalıdır. Mevcut lisans ve lisansüstü eğitim veren yükseköğretim ve fakültelerin sayısı azaltılmalıdır. Ulusal düzeyde kaliteli lisans ve lisansüstü eğitim için merkezi “*spor bilimleri enstitüsü*” veya “*spor üniversitesi*” kurulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Nitelikli öğretim üyesi, beden eğitimi ve spor bilimleri.

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 08.07.2017

Kabul Tarihi: 18.12.2017

Online Yayın Tarihi: 25.12.2017

Abstract:

This study analyzes the developmental processes of qualified sports scientists or teaching staff forming the basis of the effective national sport system. Physical education teachers, free time instructor for health and fitness, coaches and sports managers have been educated by sports scientists in higher education system. In the training of qualified scientists and lecturers, qualifications should be determined on the basis of education, research, management and social duties services which are the main activities of the faculty member. Turkey should adapt the higher education system to World and the European Union Standards taking into account the health and physical fitness needs of the society with the General Directorate of Sports and national sports federations.

In conclusion, all kinds of arrangements to be made in the criterias of associate professorship should be made taking into account the effects on the quality of teacher's the basic activities in the sport sciences. The Council of Interuniversity (UAK) should be rearranged for the requirements for associate professorship applications toward the selection of qualified teaching members. “*Commission on scientific journal quality control*” can fight against the fake and lower quality journals. Turkey should align its own undergraduate and graduate programs in the field of sport sciences to world and European standards in higher education system with cooperation of national sports federations and authority. Also there is a need to lower the number of these faculties and school of physical education and sports. A central “*sports science institute*” or “*sport university*” should be established for quality graduate and postgraduate training at national level.

Key Words: Qualified academician, physical education and sport sciences.

*Bu çalışma, 21 – 23 Mayıs 2017’de Bursa Uludağ Üniversitesi’nden yapılan 4. Uluslararası Balkan Spor Bilimleri Kongresinde davetli konuşmacı olarak sunulmuştur (The International Balkan Conference in Sport Sciences, IBCSS 2017). P. 347.

[†] **Sorumlu yazar:** Mehmet Akif ZİYAGİL, mziyagil@gmail.com, GSM: 506 633 4401

GİRİŞ

Olimpiyat Oyunlarındaki madalya sıralamasındaki 41'inciliğimiz ve % 20'lik düzenli fiziksel aktivite oranı ile Avrupa'nın en hareketsiz ülkesi olduğumuz dikkate alındığında, bu düşük düzeyin yükseltilmesinde en uygun başlangıç noktasının antrenörleri, öğretmenleri, serbest zaman eğitimcilerini ve spor yöneticilerini yetiştiren öğretim üyelerinin niteliğinin artırılması olduğu söylenebilir (<http://www.bbc.com>, 3.07.2017; Aksoy ve Ziyagil, 2015). Yükseköğretim Kurulunun 2016-2020 stratejik planında ifade edildiği gibi, Türkiye'nin yükseköğretimde Avrupa'nın en yüksek öğrenci sayısına sahip olduğu, son 10 yılda yatay büyümenin gerçekleştiği, büyüme sürecinin bundan sonraki aşamasının, nitelik ve kalite bakımından da büyüme olduğu vurgulanmış ve bu kalite odaklı büyümeye yönelik yükseköğretim kurumlarının misyonlarını tekrar gözden geçirmeleri istenmiştir (YÖK 2016-2020 stratejik planı, www.yok.gov.tr/03.07.2017). Günümüzde spor bilimleri alanında 100'ün üzerinde fakülte ve yüksekokul açılmıştır. Bu birimler, Türkiye'nin Olimpiyat Oyunlarındaki başarısını artıracak, toplumun sağlık ve fiziksel uygunluğunu geliştirecek yeterliliklere sahip elemanları yetiştirememektedir. Ulusal etkili spor sisteminin temelini nitelikli spor bilimciler oluşturacaktır. Çünkü onlar, Dünya'daki gelişmeleri takip ederken beden eğitimi öğretmeni, serbest zaman eğitmeni, antrenör ve spor yöneticilerini spor bilimciler yetiştirmektedir.

Akademisyenler, öğrenme ve yaratıcılığının artırılmasında verdiği dersleri kolaylaştıran ve öğrencileri ile meslektaşlarını sürekli motive eden ve aynı zamanda onların bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirme çabası içerisinde olan kimselerdir. Fiziksel aktivite, egzersiz ve spor alanlarında ulusal ve uluslararası düzeyde tartışılan konuları irdeleyerek ve gerekli sorumlulukları üstlenerek teoriden pratiğe köprü kuran etik ve yasal davranışları göstererek diğer meslektaşlarına örnek olan kimsedir.

Akademisyenler mesleki bilgi ve becerilerini sürekli şekilde güncellemelidir. Yaşam boyu öğrenme anlayışı içerisinde okullarda ve mesleki topluluklarda gelişmiş eğitim araç ve yöntemlerini etkin kullanarak bu yöntemleri öğrencilere göstermeli ve onları öğrenmeye teşvik etmelidir. Bilgi düzeyinin artırılması yeni uygulama ve gelişmeleri öğrenmek ve geliştirmek için ulusal ve uluslararası bilimsel toplantılara etkin şekilde katılan bir akademisyen, kendi bilgi, becerileri ve liderlik yaklaşımını diğer meslektaşları ile paylaşmalıdır. Bu kapsamda araştırmaları ve gözlemlerinden elde ettiği yeni sonuçları meslektaşlarına duyurmalı ve öğrencilerin yeni bilgiler ile donatılmasını önemsemelidir. Öğretim üyeliği mesleğinde etkin olma, canlılık ve kendini yenileme konularında öğrencilere ve meslektaşlarına katkıda bulunma konusunda önemli görevler üstlenmelidir.

Bir programın en yüksek zorluk ve komplekslik derecesi, öğrencilerin eğitim ve sınavlarının ciddi şekilde yapılması, mesleki beklentilerin en yüksek derecede karşılanması, kurumsal özerklik ve özgürlük ile birlikte sürekli gelişimin sağlanması gibi birçok bileşenin biraraya gelmesi mükemmelliğin standartlarını oluşturmaktadır (Van Damme, 2004).

Kalite, paydaşların ihtiyaçlarının karşılanması ve beklentilerinin aşılmasını ifade etmektedir. Kaliteli öğretim üyesinin yetiştirilmesinde, belirlenen standartlar ve beklentiler öğretim üyeliği veya akademisyenlik mesleğinin temel işlerinden veya etkinliklerinden kaynaklanmaktadır.

Öğretim Üyesinin Temel Görevleri ve Etkinlikleri

Öğretim üyeliğinin 4 temel etkinliği tanımlanabilir. Bunlar; öğrenci ve meslektaşlarına eğitim vermek, kendi ilgi ve uzmanlık alanında araştırma yapmak, işbirliği yaptığı diğer insanlar ve birimler ile ilişkileri yönetmek, üniversite dışında uzmanlık alanı kapsamında bilgi ve beceri öğretimi konusunda ilgili insanlar ile paylaştığı topluma hizmet işleridir.

Eğitim: Lisans, yüksek lisans, doktora, seminer, konferans ve kurs gibi etkinliklerde kendi alanında diğer insanlara seviyelerine göre bilgi aktarmak, beceri kazandırmak ve kalıcı davranışlar kazandırmak çabalarının tümünü kapsamaktadır. Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine göre hazırlanan eğitim programları uygun ortamlarda verilmelidir.

Araştırma: Beden Eğitimi ve spor bilimleri alanının kapsamına giren veya ilişkili her türlü konu, laboratuvar ve alan araştırmaları yapılmasını ifade etmektedir.

Yönetim: Eğitim ve araştırma kapsamında öğrenciler, öğretim elemanları, yöneticiler ve diğer paydaşların araştırma, eğitim ve topluma hizmet etkinliklerine katılımını sağlar, yönetir ve değerlendirir.

Topluma Hizmet: Üniversite dışı ortamlarda uzmanlık alanı kapsamında ilgili insanları bilgilendirir, eğitir veya danışmanlık yapar. Spor Federasyonları, kulüpler, okullar, ulusal ve uluslararası mesleki topluluklar ve dernekler işbirliği yapılan paydaşlardır.

Bu temel etkinliklerin yapılmasında her işin aşamalarının dikkatlice tanımlanmasına ve uygulanmasına ihtiyaç vardır (Martin, 2010).

Temel Görev veya Etkinliklerin Yönetim Aşamaları

Temel işlerin veya etkinliklerin süreçlerinin yönetimi; planlama, organize etme, değerlendirme, araştırma ve kendini yansıtma fonksiyonlarından oluşmaktadır.

Planlama: Özellikle eğitim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında yapılacak etkinliklerin kısa, orta ve uzun vadede planlanması ve bir hedefe ulaşmak için yapılacakları basamak basamak bir bütün haline getirmesidir. Her gün, her hafta, her ay, her yıl yapılabilir ve başarılabilir zorlukta işleri yapmayı hedeflemelidir.

Organize Etme: Eğitim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında verimli ve etkin bir şekilde bir hedefe ulaşmayı sağlayacak tüm gerekli düzenlemeleri koordine edebilme yeteneğini sergilemelidir.

Yürütme: Ders, araştırma ve topluma hizmeti kapsayan planlanmış ve organize görevleri uygulama ve gerçekleştirmeyi ifade etmektedir.

Değerlendirme: Sürecin yararı, değeri ve önemi veya sürecin niteliği ile ilgili çalışma, analiz etme ve karar verme yeteneğini kapsamaktadır.

Araştırma ve kendini yansıtmaya: Alanındaki gelişmeleri takip etme, bilgilerini güncelleme, uygulamalarının etkisini araştırma ve yaptıklarını çevresine anlatabilme, aldığı eleştirileri kendi gelişimi için kullanabilme yeteneğini ifade etmektedir.

Temel işlerin yönetim süreçlerinin idare edilmesinde öğretim üyelerinin belirli yeterlilikleri sergilemesi gerekmektedir (Petry ve Froberg, 2006; Ziyagil ve Sevimli, 2013; Ziyagil, 2014).

Öğretim Üyesinin Yeterlilikleri

“*Yeterlilik*” kelimesi, bilgi, beceri ve tutumların bir karışımı içerisinde yeterli performans sergilendiğinde “*yetkili olmak*” anlamına gelmektedir. Yetkili olmak, sadece bir şeyi bilme ve fikir sahibi olma anlamında kullanılmaz, aynı zamanda belirli bir durumda bilginin uygulamaya konulması ve başarılı şekilde yapılmasıdır (<https://www.myk.gov.tr/03.07.2017>). Eğitim, araştırma, yönetim ve topluma hizmet temel etkinlikleri ile ilgili görevin başarılı şekilde yapılması için ihtiyaç duyulan yeterlilikler şunlardır:

Bilgi: Bilgi, fiziksel aktivite, egzersiz ve spor alanlarında teori ve kavramların kullanılması kadar deneysel olarak kazanılmaktadır.

Beceriler: Belirli bir iş, öğrenme ve çeşitli etkinlik alanlarında görev yapıldığında bir kimsenin nasıl yapılacağını bilmesidir (<https://www.myk.gov.tr/03.07.2017>).

Kişisel, profesyonellik, etik: Kişilik, mesleki bağlılığı, özel bir durumu kendi kendine nasıl yöneteceğini bilmeyi ve mesleki değerlere sahip olmayı kapsamaktadır. Profesyonellik, mesleki yeterliliklerini sergileyerek bir işi en küçük detaylarına kadar anlama, uygulama ve bütün püf noktalarını bilerek beklentilerin üzerinde en az hata ile ortaya koymaktır.

Başarılı deneyim: Araştırma görevlisi ve yardımcı doçentlik aşamasında doçent ve profesör gözetiminde başarılı deneyim kazanma, öğretim üyesinin niteliğinin belirlenmesinde dikkat edilecek önemli özelliklerden biridir. Kazanılan deneyimler kayıt altına alınmalı ve raporlandırılmalıdır. Özellikle eğitim alanında verilen dersler, hazırlanan ders notları ve diğer görsel materyallerin dikkate alınması gerekmektedir (Martin, 2010). Ayrıca, sporcu, antrenör ve yöneticilik gibi spor alanında sergilenen başarılı roller spor bilimcinin kalitesini olumlu etkileyecektir.

Anahtar yeterlilikler: Her öğretim üyesinin ulusal ve uluslararası anlamda Dünyadaki değişikliklere uyum sağlamasına mümkün kılacak 8 anahtar yeterlilik vardır. Öğretim üyelerinin yetiştirilmesinde ve tecrübelerinin artırılmasında, yaşam boyu öğrenme kapsamında devamlı olarak iyileştirmek için bu anahtar yeterliliklere sahip olması gerekir (European Commission, 2006).

- *Anadilde iletişim:* Kavramları, duygu, düşünce, gerçek ve görüşlerini sözlü ve yazılı olarak ifade etme ve yorumlama becerisidir.
- *Yabancı dilde iletişim:* Anadilde olduğu gibi, özetleme, açıklama, başka kelimeler ile açıklamak veya tercüme etme gibi uzlaşma becerilerini ve kültürlerarası anlaşmayı kapsamaktadır.
- *Matematik- bilimsel ve teknolojik yeterlilikleri:* Aritmetik bilgiye hakimiyeti, Dünyayı anlama ve algılanan tıp, ulaşım veya iletişim gibi insan ihtiyaçlarına bilgi ve teknolojiyi uygulama becerisidir.
- *Dijital yeterlilik:* Bilgi ve iletişim teknolojisinin iş, eğlence ve iletişim için güvenli ve dikkatli kullanımını ifade etmektedir.
- *Öğrenmeyi öğrenmek:* Kendi öğrenme becerisi ile bireysel grup halinde öğrenme etkinliğinin etkili yönetimini ifade etmektedir.
- *Sosyal ve yurttaşlık yeterliliği:* Kişinin sosyal ve çalışma hayatına özellikle giderek daha farklı toplumlarda aktif ve demokratik katılım ile etkin ve yapıcı bir şekilde katılabilme yeterliliğini kapsamaktadır.
- *Girişim ve girişimcilik anlayışı:* Yaratıcı, yenilikçi bir yaklaşımla riske girerek projeleri planlama ve yönetme becerisi ile düşünceleri eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir.

- *Kültürel bilinç ve ifade*: Müzik, edebiyat, görsel ve gösteri sanatları gibi çeşitli medyada fikirlerin, deneyimlerin ve duyguların yaratıcı önemini değerini bilme yeterliliğini kapsamaktadır.

UAK Doçentlik Başvuru Koşullarının Değerlendirilmesi

UAK, doçentlik başvuru koşullarının ilk paragrafında yer alan “*Spor Bilimleri temel alanında başvurulmuş doçentlik bilim alanı ile ilgili olarak aşağıdaki çalışmalara verilen birim puanlar esas alınmak suretiyle; en az doksan (90) puanın doktora unvanının alınmasından sonra gerçekleştirilen çalışmalardan elde edilmiş olması kaydıyla, asgari yüz (100) puan karşılığı bilimsel etkinlikte bulunmuş olması gerekir.*” koşulunda (<https://www.uak.gov.tr/03.07.2017>), doktora sonrasında 90 puan toplama zorunluluğu doçent adaylarının doktora tez hazırlama sürecinde yayınlarını tamamlayarak doktora unvanı ile doçentlik unvanlarının birbirine yakın tarihlerde almasının önüne geçilmiştir. Bu iki unvan arasında en az iki yıllık sürenin olması gerekir. Yayın tarihi esas alındığında yine doktora sırasında hazırlanan çalışmalar hemen doktora sonrasında yayımlanması sağlanarak iki unvanın bir-iki ay ara ile alınması mümkün olabilir. Doktora sonrasında 90 puan alma zorunluluğu, doktora ve doçentlik unvanlarının farklı yıllarda alınmasına ve farklı akademik olgunluk düzeylerini temsil etmesini mümkün hale getirmiştir.

Yine, doçentlik başvuru koşullarının ikinci paragrafında yer alan “*Tek yazarlı çalışmalarda yazar tam puan alır. Başlıca yazarın belirtildiği hallerde iki yazarlı eserlerde başlıca yazar tam puanın 0.8' ini, ikinci yazar 0.5' ini alır. Üç ve daha fazla yazarlı başlıca yazarın belirtildiği eserlerde ise, başlıca yazar toplam puanın yarısını alır, diğer yazarlar ise diğer yarısını eşit paylaşır. Başlıca yazarın belirtilmediği iki veya daha fazla yazarlı makalelerde her bir yazar için toplam puan yazar sayısına bölünür*” koşulunda (<https://www.uak.gov.tr/03.07.2017>), her çalışmada farklı isim sıralamasında yer alan ve çalışmaya katkı derecesine göre araştırmacılara puanlar verilerek “*hediye yazarlığın*” önüne geçilmiştir.

Mevcut doçentlik koşullarında farklı yayın gruplarındaki değişik ürünlerin puanlamaya dahil edilmesi akademik çalışmaların çeşitliliğini artırarak geçmişte sadece uluslararası ve ulusal makale ve bildiri hazırlama sınırlılığını ortadan kaldırmıştır. Doçentlik yayın kriterlerine eğitim etkinlikleri ile proje ve kitap yazarlığının dahil edilmesinin araştırma faaliyetlerinin artışına yol açacağı açıktır.

Spor bilimlerinin temel alan olması: Geçmiş yıllarda Eğitim Bilimleri temel alanı altında değerlendirilen beden eğitimi ve spor alanı 2010 yılından itibaren spor bilimleri temel alanı olarak kabul edilmesi, “*Spor Bilimleri Alanının*” temel alan olarak tanınması bakımından önemli bir aşamaydı. Temel alan isminin başında “*hareket, egzersiz veya beden eğitimi*” kelimelerinden biri veya ikisi yer alması temel alan ismini daha kapsayıcı hale getirecektir. Spor Bilimleri temel alanının kabulü “*Erzurum Teknik Üniversitesinin*” kuruluş yasasında “*Spor Bilimleri Fakültesinin*” yer alması ile gerçekleşmiştir. Erzurum Teknik Üniversitesi, 21.07.2010 tarih ve 27648 sayılı Resmi Gazete’ de yayınlanan 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Ek Madde 131 ile yapılan değişiklik ile spor bilimleri tanımlaması ilk defa “*Rektörlüğe bağlı olarak yeni kurulan Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, Fen Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi ile Spor Bilimleri Fakültesinden oluşur*” ifadesinde yer almıştır (www.resmigazete.gov.tr/ 03.07.2017).

Spor bilimleri enstitüsü ve spor bilimleri üniversitesi: Günümüzde spor bilimlerinin alt alanlarında, sağlık bilimleri, sosyal bilimler ve eğitim bilimleri enstitüleri çatısı altında yüksek lisans ve doktora eğitimi verilmektedir. Multidisipliner alan olan spor bilimleri için özerk veya merkezi bir üniversiteye bağlı “*Spor Bilimleri Enstitüsünün*” kurulması, nitelikli öğretim üyesi yetiştirme programının gelişimine önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu enstitü bünyesinde Olimpiyat Oyunları ile Dünya ve Avrupa şampiyonalarına hazırlanan milli takımların kamp, eğitim ve araştırma merkezide yer almalıdır. Türkiye’nin böyle bir kuruma acilen ihtiyacı vardır. Spor bilimleri enstitüsüne, Türkiye’deki tüm doçent ve profesörlerin doğal öğretim üyeleri olmaları sağlanmalıdır. Bu enstitü çatısı altında 16.03.1994 yılında YÖK Başkan Vekili Prof. Dr. Mehmet KISAKÜREK imzalı yazı ile yeni kurulan aşağıda listelenen 5 anabilim dalı o zaman ki spor yüksekokul müdürlerinin mutabakatı ile belirlenmiş ve ilgili üniversitelere bildirilmişti. Bu kapsamda nitelikli öğretim üyelerinden, Avrupa ve Dünya ile uyumlu yüksek lisans ve doktora programlarına, gelişmiş sabit ve mobil laboratuvar imkanlarından spor federasyonları ile yürütülen ortak projelere kadar yeni uygulamaların yapıldığı bir yer olmalıdır. Bu anabilim dalları şunlardır; 1) beden eğitimi ve spor öğretimi anabilim dalı, 2) hareket ve antrenman bilimleri anabilim dalı, 3) spor sağlık bilimleri anabilim dalı, 4) sporda psikososyal alanlar (spor psikoloji, spor sosyoloji, spor felsefesi, spor tarih ve olimpizm gibi) anabilim dalı ve 5) spor yönetim bilimleri anabilim dalı. Mevcut anabilim dallarının sayısı ve adları tartışmaya açıktır.

Bu bakış açısının dışında, Milli Savunma Üniversitesi ve Müzik Üniversitesi gibi bir yaklaşım ile “*spor üniversitesi*” kurularak bünyesinde lisans, yüksek lisans, doktora

eğitiminin yanısıra inovasyona yönelik spor teknoparklar ile milli antrenman ve kamp merkezi oluşturulabilir. Bu üniversitenin diğer bir görevinde, toplumda sağlığın geliştirilmesi için fiziksel aktivite, egzersiz ve rekreasyonel sporlar ile birlikte geleneksel spor ve oyunların yaygınlaştırılmasıdır.

Zorunlu SCI, SCI-expanded, SSCI endeksli dergi yayın yapma koşulu: Başlıca yazar olarak, lisansüstü tezlerden üretilmemiş olmak koşulu ile SSCI, SCI, SCI- Expanded, ESCI ve AHCI kapsamındaki dergilerde yayınlanmış tam makale hazırlama koşulu 2017 yılında kaldırılmıştır. Uluslararası alan endekslerinde birinci isim ve tek isimli yayında kriter olarak, yabancı dilde yayın yapmak yerine TÜBİTAK'ın çıkardığı dergide “*Türkçe Yayın Hazırlama Koşulu*” getirilmelidir. Bağımsız bir ülke olarak Türkiye, öncelikle kendi dilinde ve daha sonra diğer dillerde bilimsel çalışmaların yapılmasını önemsemelidir. Türk edebiyatının yazılı eserleri dilimizin gücünün ve zenginliğinin kanıtıdır. Akademisyenler, gereksiz yere yabancı yayınlara milyonlarca dolar ödemek durumunda bırakılmıştır. Zorunlu SSCI, SCI, SCI-Expanded veya AHCI endekslerinde tek isim veya ilk isim olmak koşulu kaldırılarak bu maddenin yerine “*en az 20 puanlık*” yayın yapma koşulu getirilmiştir. SSCI, SCI, SCI-Expanded veya AHCI endekslerinde yayımlanan makaleler için 20 puan, bu koşula alternatif olarak aynı madde kapsamında diğer uluslararası alan endekslerinde yer alan dergilerde yayımlanan makalelerden 15 veya a veya b kapsamındaki yayınlarda alanında bilime katkı sağlayan kitap kritiğinden 5 puan olarak “*en az 20 puanın alınması*” zorunlu hale getirilmiştir. SSCI, SCI, SCI- Expanded endekslerinde makale yayımlama zorunlu olmaktan çıkarılmış ve sıradan en kolay makale yayınlanan dergiler ile birlikte “*zorunlu seçmeli*” hale getirilmiştir. ESCI (Emerging Science Citation Index) dergilerde “*Web of Science*” ana koleksiyon içerisinde yer almaya başlamıştır. ESCI kapsamındaki dergiler; SSCI, SCI ve SCI-Expanded endekslerde yer alan dergilerle birlikte değerlendirilmelidir.

Bir doçent adayı 100 puanının 49'unu başlıca yazar olduğu uluslararası makaleden (20 puan), ulusal makaleden (12 puan), tezlerden üretilen yayınlardan (4 puan), atıflardan (6 puan), bildirilerden (5 puan) ve ders vermekten (2 puan) almak zorundadır. Adayların 49 puanı 100 puana tamamlayabilmek için makalelerden en yüksek 71 ve atıflardan en yüksek 51 puan toplama hakkı vardır. Atıfların puanlamasında “*Web of Science*”a 3 puan yerine 6 puan, diğer uluslararası ve ulusal dergilere 1 puan verilmelidir. Diğer uluslararası dergiler ile ulusal dergilerin bilimsel kalitesi farklı değildir. Ayrıca tez danışmanlığı, proje ve kitaplardan da puan toplanabilir. Adaylara bu puanları toplamak için 3 seçenek verilmiştir. İlk seçenekte, sadece SSCI, SCI, SCI-Expanded kapsamındaki zorluk derecesi yüksek çalışmaları kullanabilir. İkinci

seçenekte, orta zorluk düzeyinde SSCI, SCI, SCI-Expanded ve diğer uluslararası alan endekslerinde karışık yapılan çalışmalar kullanabilir. Üçüncü seçenekte ise, en kolay olanı sadece uluslararası alan endekslerindeki çalışmalar kullanabilir. Tanımı yapılmamış ve içeriği belli olmayan endeksin kapsamına her türlü uluslararası dergi alınabilir. Doğal olarak, doçent adayları hakemlik süreçlerinin olmadığı veya çok kolay olduğu (yazarın hakemleri belirlediği) alan endekslerindeki dergilerde makalelerini yayınlatacaklardır. En zor seçenek ile en kolay seçenek arasında sadece bir makalelik fark vardır (Tablo 2). Bu yönüyle son yıllardaki en kolay uluslararası yayın hazırlama seçeneği sunulmuş ve nitelikli öğretim üyesi yetiştirilmesi adına önemli bir eksiklik ortaya çıkmıştır. Doçentlik koşullarının birçok maddesinde niteliksiz çalışmaların tercih edilmesinin yolu açılmıştır. Bu konudaki ilk örnek, doçent adayının başlıca yazar olduğu uluslararası makale için SSCI, SCI, SCI-Expanded veya AHCI kapsamındaki yayınlardan *20 puan*, diğer uluslararası alan endeksleri kapsamındaki yayınlardan *15 puan* almasıdır. İkinci örnek, SSCI, SCI, SCI-Expanded ve AHCI makaleler ile uluslararası kitaplarda adayın atıf yapılan her eserinden *3 puan*, diğer uluslararası dergiler ile uluslararası kitap bölümündeki atıflardan *2 puan* ve ulusal hakemli dergiler ile ulusal kitaplardan gelen atıflardan *1 puan* almasıdır. Her iki örnekte de, zor ve kolay yayınlar doçent adayının tercihinin bırakılmaktadır. SSCI, SCI, SCI-Expanded veya AHCI kapsamındaki dergilerde makale yapmak ve bu endekslerden atıf almak zorunluluk değildir. Sadece diğer uluslararası yayın yapma ve atıflardan toplanan puan ile doçentlik başvurusu yapma kolaylığı getirilmiştir. Elbette doçent adayları, zor olanı değil kolay olanı tercih etme eğilimi sergileyecektir.

Diğer yandan, “*Uluslararası alan endeksi*” spor bilimleri alanını mı yoksa eğitim bilimleri alanını mı veya her ikisini mi kapsadığı açık değildir. Alan endeksleri ile hangi endekslerin adlarının kastedildiği doçentlik başvuru şartlarının sonunda açıkça yazılmalıdır. Endeks adlarının açıkça yazılmaması uygulamada tüm endekslerin alan endeksi kapsamında değerlendirilmesinin yolunu açmaktadır. Geçmişte spor bilimleri alanının temel alan olarak kabul edilmediği dönemde benzeri bir olay bir yaşanmıştı. Thomson Reuter Firmasının web adresinde “*Zological records*” veritabanı kendisini “*Dünyanın devam eden en eski hayvan biyolojisi veri tabanıdır. Dünyanın önde gelen taksonomi (sınıflandırma bilimi) referansıdır ve geçmişi 1864 yılına kadar uzanmaktadır. Uzunca süre hayvan isimlerinin gayri resmi kayıt yeri olmuştur. Zological record veri tabanının geniş kapsamı biyo-çeşitlilik ve çevreden taksonomi ve veteriner bilimlerine kadar uzanmaktadır*” şeklinde tanımlamaktadır (<http://thomsonreuters.com/zoological-record/> 15.03.2015). Oysa “*Zological Records*” yıllarca eğitim alan endeksi olarak kabul edilmiş ve 2016 yılı öncesinde bazı mahkeme

kararlarında “*Zoological records*” eğitim alan endeksi olarak değerlendirilmiştir. Mevcut kriterlerde ifade edilen “*alan endeksi*” tanımı ve kapsamı ile ilgili eksikliğin en kısa zamanda fark edilerek düzeltilmesi gerekmektedir.

Başvuruda anahtar kelime seçimi: UAK’ın spor bilimleri temel alanı ile ilgili yayımladığı başvuru şartlarının son sayfasında “*Aday başvurusunda, bir bilim alanı ve bilim alanına bağlı en az 1 (bir) en fazla 3 (üç) anahtar kelime belirtmelidir*” ifadesi yer almaktadır. Bu seçim adaylara jürilerine girmesi muhtemel jüri üyelerini (profesörleri) kısmen seçmesine olanak tanımaktadır. Jüri üyelerinin de anahtar kelimeleri seçerek belirli alanlarda doçent adaylarının jürilerinde yer almak istedikleri unutulmamalıdır. Doçentlik jürilerini bilgisayarların belirli programlarına göre görevlendirdiği düşünülürse, anahtar kelimeler kullanımı ile istenmeyen jüri üyelerinden kısmen kurtulma ihtimalinin var olduğu gözlerden kaçabilir. Bilimsel nitelikleri yüksek profesörlerden oluşan alt komisyonların kuracağı doçentlik jürilerin bilgisayarlı atamalardan daha objektif ve gerçekçi görevlendirmeler yapacağı açıktır.

Bilime katkı kriterinin sınırlı kullanımı: Doçentlik koşullarının sonunda “*tanımlar*” bölümünde “*Alanında bilime katkı sağlamış olmak şartıyla özgün kağıt veya elektronik ortamda yayımlanmış veya yayımlanmak üzere DOI numarası almış makale*” olarak tanımlanan “*yayımlanmış makale*”nin bilime hangi açılardan katkı sağladığı açıkça ifade edilmemiştir. Dolayısıyla bir çalışmanın özgünlüğünün değerlendirilme kriterleri somut şekilde ortaya konulmamıştır. Her ne kadar özgünlüğün asgari koşullarının yasal bir tanımı olmasa da, tüm Dünyada orijinalite bakımından ortak bir yaklaşımın olması gerektiği kabul edilmektedir (Sterling, 2003). Bilime katkı çalışmanın özgünlüğü (*orijinalitesi*) ile ilgilidir. Araştırma başlıklarının alanında özgün olması ve alana katkı sağlaması çok önemlidir. Bilime katkı verme koşulu nitelikli öğretim üyesinin vazgeçilmez özelliğidir. Özgünlükte, yaratıcılık, eleştirel bakmak, yeni önermeler vardır. Daha önce aralarında ilişki kurulmamış nesnelere ya da düşünceler arasında ilişkileri araştıran; alışılmadık ve bilinenin dışında, farklı, yeni bir bakış açısında problemi gören, farklı çözüm yollarından giderek yeni sonuçlar çıkaran; sıradan bir şeyin sıradan olmayan bir biçimde farkına varan; sonuçları, yöntemi, denekleri, katılımcıları veya bir yönü ile diğer çalışmalardan benzersiz olan; yeni ve güncel bir problemin tanımlayan, aydınlatan ve çözen bağımsız, yenilikçi, yaratıcı düşünceyi yansıtan araştırma, özgün (orijinal) çalışmadır (Armour & Macdonald, 2012). Daha önceden açıkça bilinen sorun özelliği taşımayan ve ilgi çekmeyen tekrarlanan araştırmalar orijinal değildir. Nitelikli ve sıradan bir çalışmayı birbirinden ayıran “*bilime katkı sağlama*” koşulunun olduğu açıktır.

Alan endekslerinin tanımlanmaması: Doçentlik şartlarının 1/b ve 3/f maddesindeki alan endeksi terimi son bölümde tanımlanmamıştır. ERIC ve Full Text (H.W. Wilson) Database Covarage List, Australian Education Index (AEI), Education Index (EI) ve The Education Resources Information Center (ERIC) gibi çok sayıda eğitim alan endekslerine spor bilimleri alanında rastlamak mümkün gözükmemektedir. Ayrıca, *Web of Science*'ın temel yayın listesinde SSCI, SCI, SCI- Expanded ve AHCI ile birlikte yer alan ESCI (Emerging Science Citation Index) gözlerden kaçmıştır. Sadece EBSCHOnhost araştırma veri tabanları arasında yer alan SPORTDiscus spor bilimleri alan endeksi, spor ve spor hekimliği alanı çalışmaları için temel oluşturmakta ve bünyesinde birçok dergi tam metin yayınlamaktadır. Özellikle sağlık, fiziksel uygunluk ve sporla ilgili dergilerin tarandığı SPORTDiscus gibi spor bilimleri alanına ait veri tabanları yoktur. Spor bilimleri alan endeksi ifadesi, adında doçentlik başvurusunda adaylara seçenek olarak sunulan anahtar kelimelerin yer aldığı dergileri kapsamalıdır.

Mezuniyet sonrası yeterlilik sınavları: Yüksek lisans ve doktora sınavlarına girecekler için yabancı dil sınavında spor bilimleri ile ilgili konularda Türkçeden İngilizceye, İngilizceden Türkçeye çeviri sınavı yapılmalıdır. Yabancı dil sadece İngilizce değildir. Doçentlik ve profesörlük için bir yabancı dilde dinleme ve konuşma yeteneği ölçülmelidir. Doçent adayı, yabancı dilde ders anlatabilmelidir. Üniversitelerarası Kurul, ÖSYM'nin yaptığı yabancı sınavlarının dışında yapılan TOFEL, IELTS ve diğer eşdeğer sınavları doçentlik başvurusu için kabul etmemelidir. Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitime devam etmek için Türkiye'de yapılan İngilizce sınavlarının kabul edilmediği unutulmamalıdır. Akademisyenler için ÖSYM'nin dışında yurtdışında ve özel sektörde yapılan her türlü dil sınavı şüphelidir. Yabancı dil sınavlarının hareket ve spor bilimleri alanında yapılması, öğretim üyelerinin yabancı dil sınavlarına hazırlanırken alan bilgilerinin gelişmesine ve güncellenmesine imkan tanıyacağı bir gerçektir. Yabancı dil sınavlarının dışında, ALES ve KPSS yerine mesleki hareket ve spor bilimleri alan bilgi ve becerisinin ölçüldüğü "*alan yeterlilik sınavların*" yapılması nitelikli öğretim üyesinin yetiştirilmesinde önemli fayda sağlayacaktır. Hem lisans hem de lisansüstü eğitimde ana kriter "*spor bilimleri alan bilgisi*" olmalıdır. Lisans ve lisansüstü eğitimde öğrencilere kazandırılan bilginin seviyesinin ölçülmesi aynı zamanda eğitimi veren kurumun ve öğretim elemanlarının öğretim performansının ve öğrencilerin bilgi düzeylerinin ölçümü olacaktır. Bu kriter akademik teşvik kapsamında performans kriteri olarak kullanılabilir.

Sahte dergilerle mücadele: Nitelikli öğretim üyesi yetiştirme önündeki en önemli engel sahte ve bilimsel nitelikleri düşük dergilerdir. Ulusal ve uluslararası boyutta akademisyenlerin sahte dergilerde hızlı bir şekilde yayımlanan çalışmaları ile yeterli emek sarf

etmeden ve etik dışı kadro ve pozisyon elde etmeleri yeni yetişen akademisyenlere kötü örnek oluşturmaktadır (Demirel, 2013; Öztürk, 2012).

Thomson Reuters firmasının veri tabanı “*Web of Science*” da bile birçok derginin düşük bilimsel niteliği görmezden gelinmektedir. Belki de ticari kaygılarla veya kasıtlı şekilde gelişmekte olan ülkelerde bilimsel gelişmenin önünün kesilmesi için niteliksiz dergiler “*Web of Science*” kapsamında da tutulmaktadır. Doçentlik alt komisyonu veya özel kurulacak “*kara liste hazırlama veya dergi kalite kontrol komisyonu*” kurulması sahte yayınlara karşı en önemli birim olacaktır. Her başvuru döneminin başlangıcında veya sürekli şekilde sahte veya niteliği çok düşük dergilerin listesi UAK resmi sitesinden ilan edilmelidir. Bu komisyonlar ilgili alanda nitelikli dergilerde makaleleri ile diğer çalışmaları olan ve etik değerlere bağlı profesörlerden seçilmelidir.

Spor bilimlerinde lisans eğitiminin yeniden yapılanması

Nitelikli öğretim üyesi yetiştirmenin ön koşullarından birisi de yüksek standartlara sahip nitelikli lisans eğitiminin verilmesidir. Avrupa Birliği ülkelerinin “*Spor Biliminde Avrupa Yüksek Öğretim Yapısının Uyumlaştırılması*” kapsamında Türkiye’de spor bilimleri alanının yeniden yapılanması bir zorunluluktur. Bu kapsamda, BESYO ve SBF’lerin bölüm programları mesleki yeterlilikleri ve öğretim elemanlarının standartları yeniden düzenlenmelidir. Değişim sürecinde özellikle Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Spor Federasyonları ile işbirliği gerekli görülmektedir. Bu dönüşüm Spor Bilimleri alanının önerisi olarak, YÖK ve Cumhurbaşkanlığı makamlarına sunulmalıdır. Gelişmiş ülkelere kıyasla ülkemizde düzenli fiziksel aktivitelere katılanların sayısının azlığı ve güreş branşı hariç Olimpiyat Oyunlarındaki performans düşüklüğü, Türkiye’de beden eğitimi ve spor bilimleri alanında yeniden yapılanma konusunda çok geç kalındığının göstergeleridir.

Nitelikli öğretim üyelerinin yetiştirilmesi büyük oranda okul öncesi dönemden itibaren eğitimin kalitesine bağlı olsa da, lisans eğitimi öğretim elemanlarının yetiştirilmesinde çok belirleyici bir rol oynamaktadır.

Örgün eğitimin, okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsaması sebebi ile bu sistemde görev yapacak beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi için beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okul öncesi, ilk, orta ve lise düzeyinde uzmanlaşmanın olması bir gerekliliktir (Tablo 3).

Yine antrenörlükte, rekreasyonel ve performans sporlarına yönelik antrenörlük eğitiminde uzmanlaşmaya gidilmelidir. Yeni başlayanların, gelişim dönemlerinin, yüksek

performans ve kondisyonerliği kapsayan performans antrenörleri ile rekreasyonel sporlara katılma antrenörlüğü uzmanlık alanı olmalıdır (Tablo 3).

Avrupa Birliği ülkeleri, *Spor Biliminde Avrupa Yüksek Öğretim Yapısının Uyumlaştırılması* kapsamında Türkiye'deki rekreasyon bölümlerinin yerine “*sağlık ve fiziksel uygunluk için serbest zaman eğitmenliği*” yapısı oluşturulmuştur. Bu bölümde, görünürde sağlıklı veya düşük riskli gruplardaki bireylerin sağlığının korunması ve fiziksel etkinliğinin geliştirilmesi için *usta spor salonu çalıştırıcısı ve özel antrenör (personal trainer)*, tıbbi kontrol altında farklı yaş ve sağlık koşullarındaki bireylerin sağlığının korunması ve fiziksel etkinliğinin geliştirilmesi *sağlıkla ilgili egzersiz uzmanı*, yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası seviyede tanımlanan politikalar çerçevesinde egzersiz programları ve fiziksel aktivite tanıtımı için *halk sağlığı geliştirme uzmanı*, sağlık ve fiziksel uygunluk yöneticisi, sağlık ve fiziksel uygunluk alanının tüm imkanlarını yönetilmesi için *sağlık ve fiziksel uygunluk yöneticisi* yetiştirilmelidir (Petry ve Froberg, 2006; Ziyagil ve Sevimli, 2013; Ziyagil, 2014) (Tablo 3).

Genelde spor hizmetlerinin etkin bir şekilde yapılmasında sınırlı insan ve malzeme kaynaklarını, ilgili teknolojileri ve beklenmeyen sorunların çözümünü koordine eden kişi olarak tanımlanan spor yöneticisinin (Chelladurai, 1994) yetiştirilmesi için spor yöneticiliği bölümlerinde, dört yıllık eğitimin son iki yılında uzmanlık eğitimi verilmelidir. Avrupa Birliği standartlarına göre dört uzmanlık alanı vardır. İlki, bir ilçenin, şehrin veya belediyenin fiziksel aktivite ve spor işlerinin yürüten yerel spor yöneticisidir. İkincisi, spor kulüplerinin yöneticisidir. Üçüncüsü, ulusal spor federasyonlarının yöneticisidir. Dördüncüsü ise, kondisyon (fitnes) salonlarının ve merkezlerinin yöneticisidir (European Commission, 2006) (Tablo 3).

Lisans programlarının sayısı ve kalitesi: Bugün 100'ün üzerinde beden eğitimi ve spor yüksekokulu ile spor bilimleri fakültesi vardır. Öğretim üyesi, tesis ve öğrencilerin sportif yetenekleri bakımından düşük niteliklere sahip Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları (BESYO) ile Spor Bilimleri Fakültelerinin (SBF) sayılarının azaltılması, birleştirilmesi ve standartlarının yeniden belirlenmesine ihtiyaç vardır. Genç nüfusun yüzde birinin spor yaptığı dikkate alındığında 100'ün üzerindeki BESYO ve SBF'nin nitelikli öğrenci ihtiyacının karşılanması mümkün gözükmemektedir. Yeni açılacak lisans, yüksek lisans ve doktora programlarının standartları uluslararası nitelikli çalışmaları olan spor bilimcilerden oluşan YÖK'ün belirlediği Spor Bilimleri Komisyonunun görüş ve önerileri dikkate alınarak yapılmalıdır. Bugün yükseköğretimde fakülteler bünyesinde yeni bölümlerin açılabilmesi için en az 3 öğretim üyesi olması koşulu aranmaktadır. Oysa spor bilimleri alanında atletizm,

cimnastik, yüzme, dans, Olimpik bireysel ve takım sporları, geleneksel sporlar, kinesiyoloji, antrenman bilgisi, egzersiz ve spor fizyolojisi, temel hareket eğitimi, egzersiz ve spor psikolojisi, spor yönetimi, spor pedagojisi, antrenörlük bilgisi gibi birçok konuda yüksek standartlara sahip geçmişinde başarılı ve etik deneyimler yaşamış, uygulamalı derslerde Türkiye’de alanlarında ön plana çıkmış teknik direktör düzeyinde, teorik derslerde teoriden pratiğe köprü kurmuş akademik kariyer sahibi öğretim üyelerine sahip olmak temel gerekliliktir. Bu koşulları sağlamayan çoğu düşük nitelikli BESYO ve SBF’lerden mezun olanlar Avrupa ve Dünya standartlarında beden eğitimi öğretmenleri, antrenörleri, serbest zaman eğitmenleri (sportif rekreasyon liderlerinin), spor yöneticileri ve spor bilimciler yetişmektedir. Çünkü bu bölümlerin mezunlarının mesleki yeterlilikleri belirlenmemiştir.

BESYO ve SBF’lerin sayısı, büyükşehir ve coğrafi kriterler göz önüne alınarak yeniden belirlenmeli ve öğretim üyesi kadroları nitelikli eleman yetiştirecek şekilde zenginleştirilmelidir. Yükseköğretim Kurulu tarafından beden eğitimi bölümleri özel yetenek sınavına katılacak adayların için kabul edilen LYS sınavında ilk 240 bine girme koşulunun öğretmenlik bölümlerine yerleştirilmesi olumlu bir uygulama olarak gözükmese de, bu dilim içerisindeki adayların hareket ve sportif becerilerinin bu bölümün asgari beklentilerini karşılayacak düzeyde olması çok düşük bir ihtimaldir. Özel yetenek sınavı öncesinde ilköğretimden itibaren temel hareket ve sportif eğitimi almamış adayların bu becerileri kazanma şansı çok düşüktür. İlk 240 bine giren adayların hareket ve sportif becerileri kabul edilen asgari koşullarda karşılayamaması durumunda 250-300 bine giren adaylara şans tanınmalıdır. Aksi takdirde, 240 bin kuralına bağlı beden eğitimi öğretmenliği bölümlerinin kontenjanları sportif beceri düzeyi çok düşük adaylar ile dolacak veya kontenjanlar boş kalarak bölümler fiilen kapanma sürecine girecektir.

Tablo 1. UAK 2017 yılı doçentlik koşulları yayın grupları ve puan oranlarının dağılımı (<https://www.uak.gov.tr/03.07.2017>).

	Yayın Grubu	Zorunluluk/ Seçmeli	En az Puan	En Çok Puan
1	Uluslar Arası Makale (Başlıca Yazar) SSCI, SCI, SCI-Expanded veya AHCI (20 puan) Uluslararası alan endekslerinde makale (15 puan) Kitap kritiği (5 puan)	Zorunlu Seçmeli	20	71
2	Ulusal Makale ULAKBİM taranan ulusal hakemli 3 makale (8 puan) Diğer ulusal 3 makale (4 puan)	Zorunlu	12	24
3	Tezlerden Üretilenler a) Tanınmış uluslararası yayınevleri kitap (10 puan) b) Tanınmış uluslararası yayınevleri kitapta bölüm (8 puan) c) Tanınmış ulusal yayınevleri kitap (5 puan) d) Tanınmış ulusal yayınevleri kitapta bölüm yazarlığı (4 puan) e) SSCI, SCI, SCI-Expanded ve AHCI makale (8 puan) f) Uluslararası alan endekslerinde yayımlanmış makale (6 puan) g) ULAKBİM yayımlanmış makale (4 puan)	a/b/c/d/e bir Zorunlu	4	10
4	Kitaplar (Ders Kitabı dışında) a) Tanınmış uluslararası yayınevleri kitap (15 puan) b) Tanınmış uluslararası yayınevleri kitap editörlüğü (10 puan) c) Tanınmış uluslararası yayınevleri kitapta bölüm (10 puan) d) Tanınmış ulusal yayınevleri kitap (10 puan) e) ansiklopedinin 3 ve 3> maddesi bir kitap bölüm (10 puan)	Zorunlu Değil	10	20
5	Atıflar a) SSCI, SCI, SCI-Expanded ve AHCI makalelerden (3 puan) b) Diğer dergiler ve uluslararası kitap bölümü (2 puan) c) Ulusal hakemli dergiler ve ulusal kitaplardan (1 puan)	Zorunlu	6	51
6	Tez Danışmanlığı a) Doktora tez danışmanlığı (4 puan) b) Yüksek lisans tez danışmanlığı (2 puan)	Zorunlu Değil	2	10
7	Projeler a) Devam eden/Biten AB Çerçeve Programı bilimsel araştırma projesinde koord./baş araştırmacı (15 puan) b) Devam eden/Biten AB Çerçeve Programı bilimsel araştırma projesinde ortak araştırmacı (10 puan) c) Devam eden/Biten a ve b dışındaki uluslararası projede yürütücü olmak (8 puan) d) Üniversiteler dışındaki kamu kurumlarıyla Devam eden/Biten projelerde yürütücü (6 puan)	Zorunlu Değil	6	20
8	Bildiriler a) Uluslararası bildiri (3 puan) b) Ulusal bildiri (2 puan)	Zorunlu	5	10
9	Ders Vermek a) Bir dönem yüksek lisans veya doktora dersi (3 puan) b) Bir dönem önlisans veya lisans dersi (1 puan)	Zorunlu	2	4

Tablo 2. Uluslararası makaleden en yüksek 71 puan toplamak için SSCI, SCI, SCI-Expanded endeksli dergiler ile diğer alan endekslerdeki dergilerin sayılarının ve zorluk derecelerinin karşılaştırılması.*

Doçent adaylarına 71 puan toplamak için sunulan 3 tercih			
	Zor	Orta	Kolay
Sıra	SSCI, SCI, SCI-Expanded	SSCI, SCI, SCI-Expanded + Diğer Alan Endeksleri	Diğer Uluslararası Alan Endeksleri
1	20	20	15
2	20	15	15
3	20	15	15
4	20	15	15
5	-	15	15
	80	80	75

*Tablo 2 değerlendirilirken, doçent adaylarının uluslararası makale yayımlama dahil zorunlu yayın koşullarını sağlamak için toplam en az 49 puan toplaması gerektiği ve doktora sonrasında toplam 90 puana ulaşma zorunluluğu dikkate alınmalıdır.

Tablo 3. Spor Bilimleri lisans programlarının her birinde oluşturulması önerilen uzmanlık alanları.

Bölümler	Uzmanlık
1 Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde	<ul style="list-style-type: none">• Okul öncesi,• İlkokul,• Ortaokul,• Lise beden eğitimi ve spor öğretmenliği.
2 Antrenörlük eğitimi	<ul style="list-style-type: none">• Katılıma yönelik antrenörlük (Spora yeni başlayanlar ile rekreasyonel sporların antrenörlükleri).• Performansa yönelik antrenörlük (Spora yeni başlayanların, gelişim ve yüksek performans antrenörlüğü ile kondisyonerlik).
3 Sağlık ve fiziksel uygunluk (mevcut rekreasyon bölümü)	<ul style="list-style-type: none">• Usta spor salonu çalıştırıcısı ve özel antrenör (personal trainer),• Sağlıkla ilgili egzersiz uzmanı,• Halk sağlığı geliştirme uzmanı,• Sağlık ve fiziksel uygunluk yöneticisi.
4 Spor yöneticiliği	<ul style="list-style-type: none">• Yerel spor yöneticisi,• Spor kulüplerinin yöneticisi,• Ulusal spor federasyonu yöneticisi.• Kondisyon (fitnes) salonlarının ve merkezlerinin yöneticisi.

Sonuç olarak, beden eğitimi ve spor bilimleri alanında nitelikli öğretim üyelerinin yetiştirilmesinde öğretim üyesinin temel etkinlikleri olan eğitim, araştırma, yönetim ve topluma hizmet ekseninde yeterlilikler belirlenmelidir. Öğretim üyeliği yaşam boyu eğitime ihtiyaç duyan meslektir. Bir öğretim üyesi ne kadar güncel konuları takip edip kendini yenileyebiliyor ise, o kadar nitelikli demektir.

İstisnalar hariç alan dışından genel nitelikleri iyi olanların öğretim üyesi olarak spor bilimlerinde istihdamı alana katkı sağlamamaktadır. Muhakkak bir spor bilimcinin, sportif performans ile sağlık ve fiziksel uygunluk ile ilgili alan bilgisi, becerisi ve deneyiminin olması teoriden pratiğe köprü kurulması açısından bir zorunluluktur.

Yapılacak her türlü düzenleme öğretim üyesinin temel etkinliklerinin kalitesine etkisi dikkate alınarak yapılmalıdır. UAK Doçentlik Başvuru Koşullarının nitelikli öğretim üyelerinin gelişmesine hizmet etmesi gerekir. Sahte ve bilimsel niteliği düşük dergilerle “*dergi kalite kontrol komisyonları*” ile mücadele edilebilir. Beden eğitimi ve spor bilimleri alanında lisans ve lisansüstü düzeyde Avrupa Birliği ile uyumlaştırma çalışmaları acilen yapılmalıdır. Mevcut lisans ve lisansüstü eğitim programlarının sayısı azaltılmalıdır. Ulusal düzeyde kaliteli lisans ve lisansüstü eğitim için “*spor bilimleri enstitüsü*” veya “*spor üniversitesi*” kurulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Aksoy, Y. & Ziyagil, M.A. (2015). Samsun il merkezindeki farklı yaşlardaki erkek ve kadınların egzersiz davranış değişim aşamaları. *Uluslararası Spor Bilimleri Araştırma Kongresi (USBK)* 10-13 Eylül 2015, s,54.
- Armour, K. & Macdonald, D. (2012). *Research methods in physical education and youth sport*. New York: Routledge Publishing, p, 11.
- Chelladurai, P. (1994). Sport management: Defining the field. *European Journal of Sport Management*, 1, 7-21.
- Demirel, A.H. (2013). Akademik yükseltmeler ve “*sahte dergiler*” sorunu. Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık Sempozyumu. S, 25-26.
- European Commission (2006). *Key competences for lifelong learning European reference framework*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- <http://thomsonreuters.com/zoological-record/> (Erişim, 15.03.2015).
- <http://www.bbc.com/sport/olympics/rio-2016/medals/countries> (Erişim, 03.07.2017).
- <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/07/20100721.htm> (Erişim, 03.07.2017).
- http://www.yok.gov.tr/documents/10279/21040516/YOK_Stratejik_Plan_2016_2020_ed070616.pdf (Erişim, 03.07.2017).
- <https://www.myk.gov.tr/> (Erişim, 03.07.2017).
- <https://www.uak.gov.tr/> (Erişim, 03.07.2017). Spor Bilimleri Temel Alanı 2017 Yılı Doçentlik Başvuru Şartları.
- Martin, C. (2010). *Perfect phrases for writing job descriptions. hundreds of ready-to-use phrases for writing effective, informative, and useful job descriptions*. New York: Mc Graw Hill Publishing.5-62.
- Öztürk, K. (2012). Şişme dergiler ve yayın etiği ihlalleri. *Matematik Dünyası II*, 69-75.
- Petry, K. & Froberg, K. (2006). Overview of the project. In: Petry, K., Froberg, K. & Madella, A. (2006). *Thematic Network Project AEHESIS - Report of the Third Year*. Cologne.
- Sterling, J.A.L. (2003). *World copyright law: Protection of author's works, performances, phonograms, films, video, broadcasts and published editions in national, international and regional law*. Great Britain: Sweet & Maxwell, p, 323.
- Van Damme, D. (2004). Standards and indicators in institutional and programme accreditation in higher education: A conceptual framework and a proposal, in, L. Vlasceanu and L. C. Barrows, eds. *Indicators for Institutional and programme accreditation in higher/tertiary education*. Bucharest: UNESCO- EPES, 2004, pp. 125-157.
- Ziyagil, M.A. (2014). Spor bilimlerinde Türkiye'deki rekreasyon bölümlerinin Avrupa yükseköğretim yapısı ile uyumlaştırılması. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 1-10.
- Ziyagil, M.A. & Sevimli, D. (2013). Avrupa Birliği ile uyum sürecinde yükseköğretimde antrenörlük eğitiminin yeniden yapılanması. *Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15:1,9-28.